

**Accreditatie nota:
Uitwerking accreditatie reglement en
onderwijsmodules psychotraumatheapeut NtVP
inclusief overgangsregeling.**

Versie: 003

Inhoud	pagina
Inleiding	3
Kwaliteit onderwijs	3
De onderwijsinstelling	3
Vast contactpersoon	3
Samenwerking	3
De opleidingsmodule	4
Kwaliteitsborging opleidingsmodule	4
Bekwaamheid docenten/sprekers	4
Erkenning supervisors	5
Toetsing examinering	5
Klachtenprocedure	5
Accreditatie aanvraag	6
Afwijking en procedure	6
Toelatingseis en volgordelijkheid onderwijsmodules	6
Module 1: inleiding Psychtrauma	7
Thema: prevalentie en oorzaken	7
Thema: reikwijdte trauma	7
Thema: Historisch perspectief en hedendaagse ontwikkelingen	7
Thema: ethische en morele dilemma's	8
Thema: culturele diversiteit	8
Module 2: Diagnostiek en Indicatiestelling	10
Kennis	10
Vaardigheden	10
Module 3: behandeling EMDR	13
Kennis	13
Vaardigheden	13
Module 4: Behandeling traumagerichte cognitieve gedragstherapie	15
Kennis	15
Vaardigheden	15
Module 5: Stabilisatie (voorbereiding op traumabehandeling)	17
Kennis	17
Vaardigheden	18
Module 6: Verdieping naar keuze	19
Thema: opvang	19
Thema: behandeling	19
Thema: ethiek en culturele diversiteit	19
Herregistratie	20
<i>Bijlage 1: checklist</i>	<i>21</i>
<i>Bijlage 2: schema opleidingsmodules in blokken</i>	<i>28</i>
<i>Bijlage 3: overgangsregeling</i>	<i>33</i>

Inleiding

De wens van de Nederlandstalige Vereniging voor Psychotrauma (NtVP) om erkenning te geven voor de aanwezige kennis en ervaring op het gebied van psychotrauma en daarnaast deze kennis en ervaring verder te verspreiden heeft geresulteerd het ontwikkelen van een certificering en, in het verlengde van de certificering, het opstellen van een accreditatiereglement. In dit reglement zijn de procedure en de beoordelingscriteria vastgelegd om te komen tot een accreditatie van onderwijsmodules voor psychotherapeuten en de taken en verantwoordelijkheden van de accreditatiecommissie.

Aangezien het niet de bedoeling is in een reglement zaken op detail niveau te regelen is in deze nota verdere uitwerking gegeven aan de invulling van de verschillende onderwijs blokken en de eisen die gesteld worden aan opleidingsinstituten en docenten. De formele grondslag voor de accreditatie is te vinden in het "Huishoudelijke reglement" en het "Certificeringsreglement" van de NtVP. Voor therapeuten die momenteel al werkzaam zijn met psychotrauma cliënten geldt een overgangsregeling. Deze is opgenomen als bijlage 3.

Kwaliteit onderwijs

De NtVP hecht eraan om de geaccrediteerde opleidingen bij voorkeur te laten uitvoeren door instituten die aantoonbaar kwaliteit in het geven van onderwijs bezitten een aantoonbaar verbindingen met de zorg hebben; dit is in de eisen verwerkt. Daarnaast zijn eisen opgesteld voor de opleiding zelf en de docenten.

Waar nodig zal de NtVP zelfstandig of in samenwerking met opleidingsinstituten korte opleidingen organiseren als aanvulling op het "gewone" opleidingsaanbod, bijvoorbeeld als specifieke onderwerpen (nog) onvoldoende in de aangeboden opleidingsroutes ontbreken.

De onderwijs instelling

Het opleidingsinstituut als geheel borgt zijn eigen kwaliteit. Verwacht wordt dat het opleidingsinstituut¹ in het bezit is van minimaal één van de volgende erkenning, registraties of certificeringen:

- CEDEO erkenning
- VETRON erkenning/lidmaatschap
- Opname in het CRKBO-register
- ISO 9001 certificering
- NEN certificering

Van een opleidingsinstituut dat niet in het bezit is van een dergelijk keurmerk of certificering, wordt verwacht dat het instituut middels documentatie (bijvoorbeeld een kwaliteitshandboek) kan aantonen dat de kwaliteit wordt gewaarborgd.

Het opleidingsinstituut dient middels het overleggen van CV's (zie bijlage 7) van de docenten aan te tonen dat de docenten over de gevraagde competenties beschikken. Wanneer het onderwijs door een enkele docent wordt aangeboden, moet ook het CV worden ingediend van de docent die eventueel als vervanger kan optreden.

Indien het opleidingsinstituut om een bepaalde reden de onderwijsmodule niet langer kan aanbieden, is zij verplicht de kandidaat psychotherapeuten te verwijzen naar onderwijsmodules die elders worden aangeboden.

Vast contactpersoon

Het opleidingsinstituut heeft één vaste contactpersoon (accountmanager of binnendienst medewerker), en een reserve contactpersoon, die verantwoordelijk is voor de uitvoering van de regiefunctie en tevens verantwoordelijk is en aanspreekbaar is voor alle vragen van de Accreditatiecommissie.

Een afgevaardigde van het opleidingsinstituut zal, indien door de Accreditatiecommissie gewenst, periodiek (minimaal één keer per jaar) mondeling overleg voeren met een afgevaardigde/lid van de Accreditatiecommissie om het gebruik van het contract te evalueren.

Samenwerking

Om te voorzien in de vaardigheidsontwikkeling² die deel uitmaakt van de onderwijsmodules, kan het opleidingsinstituut samenwerken met bijvoorbeeld een therapievereniging die gespecialiseerd is of

---

¹ De eis heeft expliciet betrekking op het opleidingsinstituut en niet op (freelance) docenten of trainers die worden ingehuurd door het opleidingsinstituut.

officiële accreditaties verleent in behaalde behandelwijze, of andere relevante instanties die kennis hebben van en ervaring met diagnostiek of indicatiestelling). Het opleidingsinstituut verklaart actief de samenwerking te zoeken met relevante therapieverenigingen indien het opleidingsinstituut de benodigde ervaringskennis zelf niet in huis heeft (zie 'bekwaamheid docent' in bijlage 1).

Indien een blok in samenwerking met een andere organisatie wordt aangeboden, moet een samenwerkingsverklaring worden ingevuld (zie bijlage 3).

De opleidingsmodule

Inhoudelijk moeten de onderwijsmodules voldoen aan de criteria. Deze inhoudelijke criteria worden beoordeeld aan de hand van de volgende beoordelingscriteria:

- Mate waarin inhoudelijke thema's worden behandeld.
- Samenhang in het lesprogramma.
- Bewezen kwaliteit van de te gebruiken onderwijsmethoden.
- Registratie deelname: een bewijs van deelname omvat op basis van een betrouwbare en sluitende aanwezigheidsregistratie.
- Kwaliteitstoetsing.

Kwaliteitsborging opleidingsmodules

- Het opleidingsinstituut voert een zelfevaluatie (interne audit) uit van de onder haar verantwoordelijkheid geleverde onderwijsmodules. Onderdeel van deze zelfevaluatie is in ieder geval het middels een te kwantificeren vragenlijst uitgevraagde oordeel van de deelnemers aan de onderwijsmodule. De zelfevaluaties dienen iedere twee jaar plaats te vinden, kosteloos voor de NtVP te geschieden en te worden toegestuurd aan de NtVP.
- Periodiek beoordeelt de Accreditatiecommissie of de onderwijsmodules aan de vastgestelde inhoudelijk eisen voldoen. Deze externe audit/visitatie vindt iedere 4 jaar plaats, tegelijkertijd met de (her)accreditatie. Daarnaast wordt er jaarlijks contact opgenomen met de opleidingsinstituten door de Accreditatiecommissie om lopende zaken en ontwikkelingen te bespreken. De Aanvrager gaat akkoord met deze audits door de NtVP, of door de NtVP aangewezen personen/organisaties.
- Het format voor de interne en externe audits is het format zoals gebruikt door het Centraal Register Kort Beroepsonderwijs³ of door het Cedeo⁴.
- Om de Accreditatiecommissie de toetsing vakkundig uit te laten voeren, stemt het opleidingsinstituut in met de volgende gang van zaken en geeft het opleidingsinstituut aan hieraan mee te werken:
- Kennis: De Accreditatiecommissie houdt op de volgende manieren toezicht op de schriftelijke toetsing van theoretische opleidingscomponenten:
- inzage in examens: de commissie opleidingsinstituten kan steekproefsgewijs nog niet ingevulde examens opvragen, hier een oordeel over vellen en het opleidingsinstituut zo nodig advies geven over de examinering.
- inzage in beoordeling: de commissie opleidingsinstituten kan steekproefsgewijs beoordeelde examens opvragen, een oordeel vellen over de kwaliteit van de beoordeling en zo nodig advies geven over de beoordeling/examinering in zijn algemeenheid.
- Vaardigheden: De commissie opleidingsinstituten van de NtVP houdt op de volgende manieren toezicht op de toetsing van vaardigheden in onderwijsmodules:
- gesprek docent of supervisor: de commissie opleidingsinstituten kan een gesprek entameren met een docent of supervisor indien zij dit wenselijk acht (De NtVP houdt zelf een register van erkende supervisors bij. Dit zal er in de praktijk vaak op neerkomen dat de NtVP supervisors die door andere beroepsverenigingen reeds zijn erkend ook erkent en opneemt in het NtVP register van erkende supervisors.)
- leden van de commissie opleidingsinstituten kunnen aanwezig zijn bij de beoordeling van vaardigheden (bijvoorbeeld het bespreken van de videobeelden van een behandeling) van kandidaat psychotraumatheapeuten.

---

² "De kandidaat psychotraumatheapeut heeft aantoonbare kennis van de werkwijze, verwachte effectiviteit en (contra-) indicatiecriteria van tenminste twee *evidence based* therapeutische invalshoeken (zoals beschreven in de meest recente versie van de Multidisciplinaire richtlijn Angststoornissen)". Zie: Eindrapport Certificering Psychotraumatheapeut, 2011: 19.

³ Zie: www.crkbo.nl/templates/pdf/CRKBO_auditformulier.pdf

⁴ Zie: www.cedeo.nl.

Bekwaamheid docenten / sprekers

Onder een docent wordt verstaan degene die de bij- en nascholingsactiviteit verzorgt en die:

- a. verantwoordelijk is voor een goede invulling en een goed verloop van de bij- en nascholingsactiviteit; en
- b. verantwoordelijk is voor het verzorgen van de toetsing en het uitreiken van een aanwezigheidscertificaat.

Per onderwijsmodule zijn bekwaamheidseisen vastgesteld voor docenten. Verder zijn de volgende beoordelingscriteria van toepassing:

- Aantal jaren ervaring als opleider, deze zijn per onderdeel gespecificeerd.
- Kennis van de materie (o.a. te beoordelen op basis van het aantal ter zake doende publicaties)
- "Standing"/erkenning in het veld (op basis van publicaties en/of intersubjectief oordeel van de beoordelaars)

Erkenning supervisors

Voor zover er supervisie wordt vereist om een onderwijsmodule succesvol af te ronden (zie bijlage 1), verlangt de NtVP dat gebruik gemaakt wordt van erkende supervisors in het betreffende vakgebied. Bijvoorbeeld, voor de EMDR onderwijsmodule zal gebruik worden gemaakt van de door de VEN erkende supervisors. De supervisors die de NtVP in ieder geval erkend zijn:

- Door de VEN erkende supervisors
- Door de VCGT erkende supervisors
- Supervisor zijn van een BIG opleiding
- Ingeschreven zijn als supervisor in het NVP register

Toetsing/examinering

Met betrekking tot de toetsing geldt dat de volgende toetsvormen worden geaccepteerd:

- a. take home tentamen;
- b. individuele presentatie;
- c. schriftelijke rapportage met toepassing van het geleerde;
- d. schriftelijke casusbeschrijving;
- e. schriftelijk tentamen;
- f. mondelinge toetsing;

Praktijk toetsing, bijvoorbeeld video's.

Klachtenprocedure

Een opleidingsinstituut beschikt over een klachtenprocedure. Deze klachtenprocedure voldoet aan de volgende eisen:⁵

- Het opleidingsinstituut beschikt over een adequate klachtenprocedure die voorziet in ten minste een externe beroepsmogelijkheid.
- Klachten moeten binnen vastgestelde termijnen (max. 4 weken) zijn afgehandeld. Als er een langere tijd nodig is om onderzoek te doen, moet de deelnemer hiervan binnen de vastgestelde termijn in kennis worden gesteld waarbij het uitstel wordt toegelicht; bovendien moet er een indicatie worden gegeven wanneer men verwacht uitsluitel te kunnen geven.
- Het oordeel van de beroepsinstantie is voor het opleidingsinstituut bindend; eventuele consequenties worden door het instituut snel afgehandeld.
- De klachtenprocedure is helder kenbaar gemaakt aan de deelnemers is openbaar (zie de website en studiegids). De functionarissen waarnaar wordt verwezen zijn bestaande personen en worden genoemd in de klachtenprocedure.
- Een klacht zal altijd vertrouwelijk worden behandeld.
- Op de klacht moet binnen 2 weken worden gereageerd.
- Klachten en de wijze van afhandeling worden geregistreerd en voor de duur van de vastgestelde termijnen bewaard.

---

⁵ Deze eisen zijn gebaseerd op de eisen geformuleerd door het CRKBO.

Accreditatie aanvraag

De aanvrager verstrekt bij de accreditatieaanvraag de volgende gegevens aan de accreditatiecommissie (per onderwijsmodule):

- a. een omschrijving van de leerdoelen en inhoud van de bij- en nascholingsactiviteit;
- b. het aantal contactmomenten van de bij- en nascholingsactiviteit in de periode waarvoor accreditatie wordt aangevraagd;
- c. de totale duur van het contact;
- d. de beoogde deelnemers (doelgroep) van de bij- en nascholingsactiviteit;
- e. de studiebelasting met onderbouwing en een specificatie van studie- en de contacturen verdeeld over de relevante taakgebieden;
- f. het maximum aantal deelnemers;
- g. de toelatingsvereisten;
- h. een omschrijving per onderwijsmodule van de manier waarop kennisoverdracht en vaardigheidstraining plaatsvinden
- i. wijze waarop gebruikte didactische werkvormen en eventuele hulpmiddelen zijn toegepast;
- j. de gebruikte literatuur (voor zover afwijkend met toelichting);
- k. de aard en wijze van toetsing;
- l. een samenvatting van de leerstof.

Daarnaast wordt bij een eerste aanvraag de benodigde informatie over het instituut verschaft.

Ter ondersteuning zijn hiervoor voorbeeldformulieren opgenomen (bijlage I)

Aangezien bestaande onderwijsmodules mogelijk delen bevatten van door de NtVP gevraagde opleidingen, kunnen die ook worden geaccrediteerd, als onderdeel van de opleiding voor een bepaald blok. Om duidelijk te maken waarvoor de accreditatie geldt, is een schema gemaakt waarin de blokken in onderdelen zijn opgesplitst, met de bijbehorende waardering. (zie bijlage II)

Een kandidaat wordt geacht aan de eisen van een blok te voldoen als alle onderdelen daarvan zijn gevolgd en aan alle gedefinieerde eisen is voldaan.

Het opleidingsinstituut betaalt 150 euro om onderwijsmodules door de NtVP te laten accrediteren. Voor het certificeren van een deel van een blok betaalt de opleiding 75 euro. Deze kosten moeten zijn voldaan voordat de accreditatie aanvraag in behandeling wordt genomen.

Afwijken van procedure

De accreditatiecommissie kan, binnen het doel van de accreditatie en het accreditatiereglement, beargumenteerd afwijken van de inhoudelijke kwaliteitseisen.

Toelatingseis en volgordelijkheid onderwijsmodules

Om in aanmerking te komen voor het certificaat van psychotraumatheapeut, moet de kandidaat een BIG-registratie hebben als gz-psycholoog, psychotherapeut, klinisch psycholoog klinisch neuropsycholoog of psychiater. Wanneer niet over de BIG-registratie wordt beschikt, komt de kandidaat mogelijk in aanmerking voor het certificaat psychotraumahulpverlener (zie site NtVP).

Indien een opleiding niet een gehele module aanbiedt kunnen onderdelen apart worden geaccrediteerd. De deelnemers worden dan geacht aan een deel van de eisen van het desbetreffende blok te hebben voldaan. Voor certificering moeten alle in de blokken gedefinieerde onderdelen zijn behaald.

De onderdelen en hun waardering zijn opgenomen in bijlage 1.

Module 1: Inleiding psychotrauma

Doel van de module is om kandidaat psychotraumatherapeuten een algemene theoretische fundering te geven van het domein psychotrauma. De minimumeisen ten aanzien van de module zijn hier per thema geformuleerd.

Thema: Prevalentie en oorzaken

Na afronding van de module heeft de kandidaat psychotraumatherapeut:

- a. aantoonbare kennis omtrent de mate waarin psychotrauma voorkomt;
- b. aantoonbare kennis van de belangrijkste oorzaken/risicofactoren van psychotrauma;
- c. aantoonbare kennis van de mogelijke interventies direct na schokkende gebeurtenissen;
- d. aantoonbare kennis van kenmerken van uiteenlopende traumatische ervaringen (bijv. interpersoonlijk geweld versus natuurramp, enkelvoudig versus meervoudige traumatisering);
- e. aantoonbare kennis van de uitingsvormen en de mogelijke gevolgen van traumatische ervaringen;
- f. aantoonbare kennis van de invloed van cognitieve- en geheugenprocessen op en na schokkende ervaringen en de verstoring van het gevoel van veiligheid op de klachtpresentatie;
- g. aantoonbare kennis van de hoofdlijnen van de meest recente versie van de richtlijn *Vroegtijdige interventies na rampen, terrorisme en andere schokkende gebeurtenissen*.

Literatuur

Basisliteratuur⁶:

- Vermetten, E., R. Kleber en O. van der Hart (2012) *Handboek Posttraumatische Stress Stoornissen*.

Verdiepingsliteratuur⁷:

- Impact / Trimbos Instituut (2007) *Richtlijn vroegtijdige interventies na rampen, terrorisme en andere schokkende gebeurtenissen*.
- Vries, G.J. de & M. Olf, (2009) The lifetime prevalence of traumatic events and posttraumatic stress disorder in the Netherlands. *Journal of traumatic stress*, 22, 259-267.
- Herman, J.L. (2002) *Gevolgen van geweld, van mishandeling thuis tot politiek geweld*.
- Brewin, Ch. R. (2003) *Posttraumatic stress disorder: Malady or Myth??* London: Yale University Press. [ISBN 9780300123746].

Thema: Reikwijdte trauma

Na afronding van de module heeft de kandidaat psychotraumatherapeut aantoonbare kennis van de uitingsvormen/karakteristieken van diverse vormen van trauma. In ieder geval: chronische PTSS, type 1 en type 2 PTSS, vroegkinderlijke traumatisering, oorlogstrauma en seksueel trauma.

Literatuur

Basisliteratuur:

- Vermetten, E., R. Kleber en O. van der Hart (2012) *Handboek Posttraumatische Stress Stoornissen*.
- Kwaliteitsinstituut voor de Gezondheidszorg CBO en het Trimbos-instituut (2003) *Multidisciplinaire Richtlijn Angststoornissen*, tweede versie.

Thema: Historische perspectief en hedendaagse ontwikkelingen

Na afronding van de module heeft de kandidaat psychotraumatherapeut:

- aantoonbare kennis van ontwikkelingen in de diagnostiek tot nu toe (DSM V), inclusief de achterliggende denkwijze en belangrijkste discussies/controverses;
- aantoonbare kennis van ontwikkelingen in behandeling tot nu toe, in ieder geval een introductie van de evidence based behandelmethoden (gebaseerd op de huidige richtlijnen)

⁶ Literatuur verandert snel, het is daarom ondoenlijk om steeds de meest recente relevante literatuur in deze nota te hebben staan. De opleider mag dan ook van de gegeven literatuur afwijken, mits deze het gebied van de opleiding dekt, recent is en van minimaal het zelfde niveau als de aangegeven basis literatuur. Dit ter beoordeling van de accreditatie commissie.

⁷ Aanvullende op de basisliteratuur doet de NtVP middels de verdiepingsliteratuur een suggestie voor aanvullende literatuur. Voor deze literatuur geldt hetzelfde als onder de vorig voetnoot vermeld.

evidence-based medicine (EBM)) en andere veelgebruikte behandelmethoden, inclusief de achterliggende denkwijze en belangrijkste discussies/controverses;

- aantoonbare kennis van hedendaagse ontwikkelingen en de wetenschappelijke stand van zaken op het gebied van psychotrauma, en in ieder geval van het biologisch aspect van psychotrauma.

Literatuur

Basisliteratuur:

- Vermetten, E., R. Kleber en O. van der Hart (2012) *Handboek Posttraumatische Stress Stoornissen*. Utrecht: De Tijdstroom.

Thema: Ethische en morele dilemma's

Na afronding van de module heeft de kandidaat psychotraumatheapeut:

- aantoonbare kennis van morele en ethische dilemma's in de gezondheidszorg (zoals illegaliteit bij asielzoekers, sociale marginalisatie van traumaslachtoffers (b.v. veteranen, vluchtelingen), spanningsveld tussen autonomie versus beschermwaardigheid, etc.) en is in staat om zowel in het diagnostische- als het behandelproces op een vakkundige manier met deze dilemma's om te gaan;
- aantoonbare kennis omtrent de invloed van cognitieve- en geheugenprocessen op de beleving van traumatische ervaringen en het gevoel van veiligheid en op de klachtpresentatie (bijvoorbeeld dissociatieve klachten, *false memory*) en is in staat om hier zowel in het diagnostisch proces als in de behandeling en in zaken die daarmee samen hangen (bijvoorbeeld rapportages) op een vakkundige manier mee om te gaan;
- aantoonbare kennis van relevante juridische thema's met betrekking tot cognitieve- en geheugenprocessen.

Literatuur

Basisliteratuur:

- Vermetten, E., R. Kleber en O. van der Hart (2012) *Handboek Posttraumatische Stress Stoornissen*, Utrecht: De Tijdstroom.

Thema: Culturele diversiteit

Na afronding van de module heeft de kandidaat psychotraumatheapeut:

- aantoonbare kennis van de etnische diversiteit van patiënten-populaties in Nederland;
- aantoonbare kennis van cultuurspecifieke fenomenen, bijvoorbeeld met betrekking tot formulering hulpvraag, omgaan met klachten, beeld hulpverlener/therapeut en sociale ondersteuning.

Literatuur

Basisliteratuur:

- Vermetten, E., R. Kleber en O. van der Hart (2012) *Handboek Posttraumatische Stress Stoornissen*, Utrecht: De Tijdstroom.

Verdiepingsliteratuur:

- De Jong, J. (2008) *Intercultureel Addendum Angststoornissen en Depressie*, Mikado (Kenniscentrum Interculturele Zorg).
- Bloemen, E. (2004) Politiek in de spreekkamer: politieke aspecten van de hulpverlening aan asielzoekers en vluchtelingen. *Tijdschrift voor psychotherapie*, 30, 200-205.

Eindtermen module 1: inleiding psychotrauma

*Indicatie studielast in uren*⁸

- Zelfstudie: 16 uur
- Contacturen: 8 uur (suggestie invulling: o.a. aandacht voor casuïstiek rond ethiek en culturele diversiteit)
- Totaal: 24 uur

Toetsing

de module heeft betrekking op kennis en deze kennis wordt getoetst middels een schriftelijk examen

⁸ Dit zijn zowel contacturen als zelfstudie.

over de basisliteratuur (en aanvullende literatuur) en hetgeen besproken is in de cursus / werkgroep

Literatuur

Basisliteratuur:

- Vermetten, E., R. Kleber en O. van der Hart (2012) Handboek Posttraumatische Stress Stoornissen, Utrecht: De Tijdstroom.
- Kwaliteitsinstituut voor de Gezondheidszorg CBO en het Trimbos-instituut (2003) *Multidisciplinaire Richtlijn Angststoornissen*, tweede versie.

Verdiepingsliteratuur:

- Vries, G.J. de & M. Olf, (2009). The lifetime prevalence of traumatic events and posttraumatic stress disorder in the Netherlands. *Journal of traumatic stress*, 22, 259-267.
- Impact / Trimbos Instituut (2007) Richtlijn vroegtijdige interventies na rampen, terrorisme en andere schokkende gebeurtenissen.
- De Jong, J. (2008) Intercultureel Addendum Angststoornissen en Depressie, Mikado (Kenniscentrum Interculturele Zorg).
- Herman, J.L. (2002). *Gevolgen van geweld, van mishandeling thuis tot politiek geweld*.
- Brewin, Ch. R. (2003). *Posttraumatic stress disorder: Malady or Myth???* London: Yale University Press.
- Bloemen, E. (2004) Politiek in de spreekkamer: politieke aspecten van de hulpverlening aan asielzoekers en vluchtelingen. *Tijdschrift voor psychotherapie*, 30, 200-205.

Eis

de opleider maakt gebruik van (een selectie uit) de basisliteratuur, maar kan hier beargumenteerd van afwijken. Afwijking is mogelijk na goedkeuring van de accreditatiecommissie. Aanvullende op de basisliteratuur doet de NtVP middels de verdiepingsliteratuur een suggestie voor aanvullend materiaal. De verdiepingsliteratuur hoeft niet te worden behandeld en de opleider hoeft niet aan te geven als hier geen gebruik van wordt gemaakt.

Bekwaamheid docent:

- Context: onderwijs wordt aangeboden door bekwame docenten. Gezien de diversiteit aan thematiek die in de module aan bod komt, zullen hoogstwaarschijnlijk meerdere docenten in het onderwijs voorzien. Onderstaande eisen gelden per docent. De toetsing van de bekwaamheid zal plaatsvinden middels de beoordeling van ingezonden cv's van docenten (zie eis: "bekwaamheid docent").
- De docent beschikt minimaal over de volgende bekwaamheden:
  - Aantoonbare theoretische kennis van de te onderwijzen materie.
  - Aantoonbare "standing"/erkenning in het veld (op basis van publicaties en intersubjectief oordeel beoordelaars).
  - Minimaal 2 jaar aantoonbare didactische ervaring.

Module 2: Diagnostiek en indicatiestelling

Kennis

Na afronding van de module heeft de kandidaat psychotraumatheapeut aantoonbare kennis van:

- kenmerken van posttraumatische klachten in het algemeen en PTSS in het bijzonder.
- de comorbiditeit van PTSS zoals depressie, overige angststoornissen, dissociatieve stoornissen, verslaving, lichamelijk onverklaarde klachten, persoonlijkheidsstoornissen en de interactie met lichamelijke stoornissen.
- mogelijke samenhang van posttraumatische klachten met andere problematiek op as-I en/ of as-II én de rol van culturele, sociale, leeftijd- en genderaspecten (bijvoorbeeld prevalentie van PTSS-klachten in relatie tot veel voorkomende klachten op as I, relatie psychotraumaklachten en persoonlijkheidsproblematiek).
- de bestaande psychologische en farmacologische *evidence-* en *clinical based* richtlijnen voor het behandelen van PTSS.
- aantoonbare kennis van de werkwijze, verwachte effectiviteit en (contra-) indicatiecriteria van tenminste twee *evidence based* therapeutische invalshoeken (zoals beschreven in de meest recente versie van de Multidisciplinaire richtlijn Angststoornissen) om te komen tot indicatiestelling.

Literatuur

Basisliteratuur:

- Vermetten, E., R. Kleber en O. van der Hart (2012) *Handboek Posttraumatische Stress Stoornissen*, Utrecht: De Tijdstroom.
- Kwaliteitsinstituut voor de Gezondheidszorg CBO en het Trimbos-instituut (2003) *Multidisciplinaire Richtlijn Angststoornissen*, tweede versie.

Verdiepingsliteratuur

- Boon, S. en Draaijer, N. (2007) *Diagnosiek van dissociatieve stoornissen met de SCID-D: mogelijkheden en beperkingen*. Psychopraxis, 9, 27-32.
- Hovens, H. Luinge, B.A. & Minnen, A. van (2005) *Klinisch interview PTSS (KIP)*. Amsterdam: Boom test uitgevers.
- Stöfvel, M. en T. Mooren (2010) *Complex trauma: diagnosiek en behandeling*, Bohn Stafleu en van Loghum.
- De Jong, J. (2008) *Intercultureel Addendum Angststoornissen en Depressie*, Mikado (Kenniscentrum Interculturele Zorg).
- Herman, J.L. (1993) het fasemodel zoals weergegeven in *Trauma en herstel*.

Vaardigheden

Na afronding van de module is de kandidaat psychotraumatheapeut:

- in staat om normale van verstoorde verwerkingsreacties te onderscheiden; en de diagnose PTSS correct te stellen, met inachtneming van de afweging van mogelijke andere diagnoses welke op een of andere manier overlappen of gelijk zijn op (aspecten van) van PTSS i.c. in staat tot het stellen van een correcte differentiaal diagnose.
- in staat om een klinisch interview (bijvoorbeeld de CAPS/KIP) en geschikte en gevalideerde vragenlijsten (bijvoorbeeld een PTSS klachtenschaal), die nodig zijn voor een betrouwbare diagnostiek van PTSS en daaraan gerelateerde psychotraumaklachten af te nemen en te interpreteren;
- in staat om mogelijke comorbiditeit van PTSS (zoals depressie, overige angststoornissen, dissociatieve stoornissen, verslaving, lichamelijk onverklaarde klachten, persoonlijkheidsstoornissen en de interactie met lichamelijke stoornissen) op gestructureerde wijze vast te stellen door gebruik te maken van hiervoor geschikte en gevalideerde vragenlijsten en/of klinische interviews (bijvoorbeeld een SCID);
- in staat een inschatting te maken van de gevolgen van de traumatische gebeurtenis voor systeem, werk en omgeving;
- in staat een inschatting te maken van de factoren, die hebben bijgedragen aan het ontstaan en in stand houden van de psychische klachten (bijvoorbeeld IQ, coping, voorgeschiedenis, eerdere traumatisering);
- in staat om tijdens het diagnostische proces met voldoende rust, empathie en begrenzing de traumatische ervaringen en traumagerelateerde klachten te inventariseren;
- in staat om op professionele wijze om te gaan met mogelijke reacties van de patiënt (bijvoorbeeld dissociatieve klachten, agressiedoorbraken, etc.) en mogelijke eigen reacties;

- in staat om de invloed van migratie en/of de etnisch-culturele achtergrond op het ontstaan en in stand houden van de klachten in te schatten;
- in staat om in de diagnostiek adequate aandacht aan de migratiegeschiedenis te besteden en het systeem in kaart te brengen, niet alleen hier in Nederland, maar ook in het land van herkomst;
- in staat om gangbare diagnostische middelen te waarderen vanuit een transculturele optiek;
- in staat om, met kennis van de meest recente versie van het Intercultureel Addendum Angststoornissen en Depressie van Mikado (Kenniscentrum Interculturele Zorg), aanvullend op de bestaande Multidisciplinaire Richtlijn in de GGZ, het Intercultureel Addendum in de diagnose en indicatiestelling toe te passen;
- in staat om de actuele verwerkingscapaciteit van de patiënt vast te stellen door rekening te houden met aspecten als:
  - . de lengte, duur en ernst van de traumageschiedenis
  - . het onderscheid tussen type I en type II traumatisering
  - . de voortgaande traumatisering en de neiging tot het herhalen van traumatiserende situaties
  - . de invloed van comorbide problematiek op as I en as II
  - . het huidige functioneren
  - . het huidige sociale steunsysteem
  - . de neiging tot secundaire ziektewinst (bijvoorbeeld samenhangend met juridische procedures of financiële consequenties);
- in staat om aan te geven welke interventies, gebaseerd op het fasemodel van J.L. Herman (1993) *Trauma en herstel*, achtereenvolgens gehanteerd dienen te worden.

Meer in het bijzonder is de therapeut in staat om:

- aan te geven welke mate van stabilisatie nodig is en wanneer gestart kan worden met een op verwerking gerichte behandeling
- met de patiënt en/ of het systeem afspraken te maken ter voorbereiding op de behandeling en, indien nodig, om ontregeling te voorkomen;
- uitleg te geven over de behandelmogelijkheden, alle aspecten én de risico's en bijwerkingen van een behandeling;
- heeft aantoonbare kennis van de sociale kaart met betrekking tot psychotraumazorg (zowel regionale 1ste en 2de lijns zorg als landelijke 3de lijns zorg) en is staat om deze instellingen te consulteren en, indien nodig, patiënten te verwijzen (bijvoorbeeld in crisissituaties of als medicatie geïndiceerd is);

Eindtermen module 2: diagnostiek en indicatiestelling

*Indicatie studielast in uren*⁹

- Zelfstudie: 12 uur
- Contacturen: 6 uur
- Praktijkervaring / vaardigheden: 20 uur ((1 uur diagnose + 1 uur indicatiestelling) * 10)
- Totaal: 38 uur

Toetsing

de kennis wordt getoetst middels een schriftelijk examen en de vaardigheden middels een beoordeling door een erkende supervisor.

- Kennis: Het kenniscomponent wordt getoetst middels een schriftelijk examen over de basisliteratuur (en aanvullende literatuur) en hetgeen besproken is in de cursus / werkgroep
- Vaardigheden: De toetsing van de vaardigheden bestaat uit de beoordeling van de diagnose en indicatiestelling bij minimaal 10 patiënten met traumaklachten door een erkende supervisor. Het materiaal dat de supervisor beoordeelt, bestaat in ieder geval uit de video-opnames gemaakt door de cursisten en casusbeschrijvingen.¹⁰

⁹ Dit zijn zowel contacturen als zelfstudie.

¹⁰ Aangezien deze vaak gekoppeld zijn aan beroepsverenigingen voor specifieke behandeltechnieken, is het waarschijnlijk dat het vaardighedencomponent van de onderwijsmodules door, of in ieder geval in samenwerking met, de beroepsverenigingen worden verzorgd.

Vereiste literatuur:

Basisliteratuur:

- Vermetten, E., R. Kleber en O. van der Hart (2012) *Handboek Posttraumatische Stress Stoornissen*, Utrecht: De Tijdstroom.
- Kwaliteitsinstituut voor de Gezondheidszorg CBO en het Trimbos-instituut (2003) *Multidisciplinaire Richtlijn Angststoornissen*, tweede versie.

Verdiepingsliteratuur:

- Boon, S. en Draaijer, N. (2007) *Diagnosiek van dissociatieve stoornissen met de SCID-D: mogelijkheden en beperkingen*. *Psychopraxis*, 9, 27-32.
- Hovens, H. Luinge, B.A. & Minnen, A. van (2005). *Klinisch interview PTSS (KIP)*. Amsterdam: Boom test uitgevers.
- Stöfvel, M. en T. Mooren (2010) *Complex trauma: diagnosiek en behandeling*, Bohn Stafleu en van Loghum.
- De Jong, J. (2008) *Intercultureel Addendum Angststoornissen en Depressie*, Mikado (Kenniscentrum Interculturele Zorg).
- Herman, J.L. (1993) fasemodel in *Trauma en herstel*.

Eis

De opleider maakt gebruik van (een selectie uit) de basisliteratuur, maar kan hier beargumenteerd van afwijken. Afwijking is mogelijk na goedkeuring van de accreditatiecommissie. Aanvullende op de basisliteratuur doet de NtVP middels de verdiepingsliteratuur een suggestie voor aanvullend materiaal. De verdiepingsliteratuur hoeft niet te worden behandeld en de opleider hoeft niet aan te geven als hier geen gebruik van wordt gemaakt.

Bekwaamheid docent

- Context: De bekwaamheidseisen zijn opgesplitst naar kennis en vaardigheden. Het opleidingsinstituut is vrij om kennis en vaardigheden door dezelfde persoon te laten onderwijzen of door verschillende personen. De toetsing van de bekwaamheid zal plaatsvinden middels de beoordeling van ingezonden cv's van docent(en) (zie: eis "bekwaamheid docent").
- Kennis: De docent beschikt minimaal over de volgende bekwaamheden:
- Aantoonbare theoretische kennis bezitten m.b.t. de te onderwijzen technieken/vaardigheden.
- Minimaal 2 jaar aantoonbare didactische ervaring.
- Vaardigheden: De supervisor die de kandidaat psychotraumatheerapeuten beoordeelt, beschikt over de volgende bekwaamheden:
- Ruime beheersing van de vereiste competenties, zoals beschreven in het competentieprofiel psychotraumatheerapeuten.¹¹
- Minimaal 5 jaar aantoonbare ervaring op het gebied van diagnostiek en indicatiestelling.

---

¹¹ Zie: Eindrapport Certificering Psychotraumatheerapeut, 2011.

Module 3: Behandeling EMDR

Kennis

Na afronding van de module heeft de kandidaat psychotraumatheapeut:

Aantoonbare kennis van Eye Movement Desensitization and Reprocessing (EMDR);

Literatuur

Basisliteratuur:

- De Jongh, A. & Ten Broeke, E. (2003; 6^e druk 2013). Handboek EMDR: een geprotocolleerde behandelmethode voor de gevolgen van psychotrauma. Pearson Assessment and Information B.V.: Amsterdam
- Ten Broeke, E., De Jongh, A. & H. Oppenheim (2008; 3^e druk 2012). Praktijkboek EMDR: Casusconceptualisatie en specifieke patiëntengroepen. Pearson Assessment and Information B.V.: Amsterdam.

Verdiepingsliteratuur:

- Vermetten, E., Kleber, R. & van der Hart, O. (2012). *Handboek Posttraumatische Stress Stoornissen*, Utrecht: De Tijdstroom.
- Stöfvel, M. & Mooren, T. (2010) *Complex trauma: diagnostiek en behandeling*, Bohn Stafleu en van Loghum.

Vaardigheden

Na afronding van de module is de kandidaat psychotraumatheapeut in staat om:

- betrokkenen te informeren over normale en verstoorde verwerkingsreacties na een traumatische gebeurtenis
- uitleg te geven over de mogelijke relatie tussen de traumatische gebeurtenis en de symptomen (psycho-educatie)
- praktische adviezen te geven om de last van de symptomen te reduceren
- interventies met betrekking tot terugvalpreventie uit te voeren indien dit nodig en gewenst is
- slachtoffers te motiveren voor een traumagerichte behandeling indien dit nodig en gewenst is.
- stabiliserende technieken toe te passen indien dit nodig en gewenst is;
- volgens recente richtlijnen voor het toepassen van deze methode en aangeleerd in een geaccrediteerde vervolgopleiding gegeven door een door de Vereniging EMDR Nederland (VEN) erkende docent.
- beargumenteerd af te wijken van het standaardprotocol indien onvoldoende vooruitgang wordt geboekt of te verwijzen naar een meer geëigende behandeling indien men deze niet zelf kan bieden;

Eindtermen module

*Indicatie studielast in uren*¹²

- Zelfstudie: 16 uur
- Contacturen: 30 uur¹³
- Praktijkervaring/vaardigheden: 50 uur met cliënten met trauma, conform de eisen van de VEN
- Totaal: 96 uur.

Toetsing

De kennis wordt getoetst middels een schriftelijk examen en de vaardigheden middels een beoordeling door een erkende supervisor.

- Kennis: het kenniscomponent wordt getoetst middels een schriftelijk examen over de basisliteratuur.
- Vaardigheden: de toetsing van de vaardigheden bestaat uit de beoordeling (middels een afgetekend supervisieformulier) van minimaal 25 zittingen praktijkervaring (van 45-60 minuten) - aan de hand van video-opnamen van cliënten in de praktijk - bij meer dan 5 patiënten met psychotraumagerelateerde stoornissen door een erkende supervisor.¹⁴

¹² Dit zijn zowel contacturen als zelfstudie.

¹³ Zijnde het aantal contacturen van de vervolgopleiding.

Vereiste literatuur:

Basisliteratuur:

- De Jongh, A. & Ten Broeke, E. (2003; 6^e druk 2013). Handboek EMDR: een geprotocolleerde behandelmethodede voor de gevolgen van psychotrauma. Pearson Assessment and Information B.V.: Amsterdam
- Ten Broeke, E., De Jongh, A. & H. Oppenheim (2008; 3^e druk 2012). Praktijkboek EMDR: Casusconceptualisatie en specifieke patiëntengroepen. Pearson Assessment and Information B.V.: Amsterdam

Verdiepingsliteratuur:

- Vermetten, E., Kleber, R. & van der Hart, O. (2012). *Handboek Posttraumatische Stress Stoornissen*, Utrecht: De Tijdstroom.
- Stöfvel, M. & Mooren, T. (2010) *Complex trauma: diagnostiek en behandeling*, Bohn Stafleu en van Loghum.

Eis

De opleider maakt gebruik van (een selectie uit) de basisliteratuur, maar kan hier beargumenteerd van afwijken. Afwijking is mogelijk na goedkeuring van de accreditatiecommissie. Aanvullende op de basisliteratuur doet de NtVP middels de verdiepingsliteratuur een suggestie voor aanvullend materiaal. De verdiepingsliteratuur hoeft niet te worden behandeld en de opleider hoeft niet aan te geven als hier geen gebruik van wordt gemaakt.

Bekwaamheid docent

- Context: De bekwaamheidseisen zijn opgesplitst naar kennis en vaardigheden. Het opleidingsinstituut is vrij om kennis en vaardigheden door dezelfde persoon te laten onderwijzen of verschillende personen. De toetsing van de bekwaamheid zal plaatsvinden middels de beoordeling van ingezonden cv's van docent(en) (zie: eis "bekwaamheid docent"). Door de VEN erkende docenten opleiders worden geacht aan deze eisen te voldoen.
- Kennis: De docent beschikt minimaal over de volgende bekwaamheden:
  - Aantoonbare theoretische kennis bezitten m.b.t. de te onderwijzen technieken/vaardigheden.
  - Minimaal 2 jaar aantoonbare didactische ervaring.
- Vaardigheden: De supervisor die de kandidaat psychotraumatherapeuten beoordeelt, beschikt over de volgende bekwaamheden:
  - Ruime beheersing van de vereiste competenties, zoals beschreven in het competentieprofiel psychotraumatherapeuten.¹⁵
  - Minimaal 5 jaar aantoonbare ervaring op het gebied van behandeling.
  - Erkenning door de VEN.

De eisen in dit blok komen overeen met de eisen zoals deze worden gehanteerd door de VEN voor de vervolgopleiding EMDR (Voorheen 'EMDR Level 2'). Degenen die een door de VEN geaccrediteerde vervolgopleiding EMDR hebben gevolgd en voldoen aan de eis van voldoende contacturen met cliënten met een psychotrauma voldoen aan de eisen voor dit blok.

¹⁵ Eindrapport Certificering Psychotraumatherapeut, 2011.

Module 4: Behandeling traumagerichte cognitieve gedragstherapie

Kennis

Na afronding van de module heeft de kandidaat psychotraumatheapeut:

Aantoonbare kennis van traumagerichte cognitieve gedragstherapie, in het bijzonder imaginaire exposure en exposure-in-vivo;

Literatuur

Basisliteratuur:

- Keijsers, G.P.J., A. van Minnen & C.A.L. Hoogduin (2001) *Protocollaire behandelingen voor volwassenen met een psychische stoornis*.

Verdiepingsliteratuur:

- Vermetten, E., R. Kleber en O. van der Hart (2012) *Handboek Posttraumatische Stress Stoornissen*, Utrecht: De Tijdstroom.
- Lange, A. (2007) Het verwerken van trauma's door gestructureerd schrijven en imaginaire exposure. In: P. Aarts & W. Visser (red.), *Trauma, diagnostiek en behandeling* (pp 273-292), Houten: Bohn Stafleu van Loghum.
- Stöfvel, M. en T. Mooren (2010) *Complex trauma: diagnostiek en behandeling*, Bohn Stafleu en van Loghum.
- Mooren, T. & M. Schoorl (2009) *Beter beginnen, een psycho-educatief programma voor vluchtelingen en asielzoekers*, Houten: Bohn, Stafleu van Loghum/ Utrecht: Cogis.
- Bout, J. van den, P. Boelen & A. Arntz (2007) Cognitieve therapie bij complexe traumagerelateerde problematiek. In: P. Aarts & W. Visser (red.). *Trauma, diagnostiek en behandeling* (pp 213-230), Houten: Bohn Stafleu van Loghum.

Vaardigheden

Na afronding van de module is de kandidaat psychotraumatheapeut in staat om:

- betrokkenen te informeren over normale en verstoorde verwerkingsreacties na een traumatische gebeurtenis.
- uitleg te geven over de mogelijke relatie tussen de traumatische gebeurtenis en de symptomen (psycho-educatie).
- praktische adviezen te geven om de last van de symptomen te reduceren.
- interventies met betrekking tot terugvalpreventie uit te voeren indien dit nodig en gewenst is.
- slachtoffers te motiveren voor een traumagerichte behandeling indien dit nodig en gewenst is
- traumagerichte cognitieve gedragstherapie (imaginaire exposure en exposure in vivo) op protocollaire wijze uit te voeren volgens recente richtlijnen voor het toepassen van deze methode en aangeleerd in een geaccrediteerde opleiding gegeven door een door de Vereniging voor Gedragstherapie en Cognitieve therapie (VGCT) erkende docent.
- beargumenteerd af te wijken van het standaardprotocol indien onvoldoende vooruitgang wordt geboekt of te verwijzen naar een meer geëigende behandeling indien men deze niet zelf kan bieden.

Eindtermen module

*Indicatie studielast in uren*¹⁶

- Zelfstudie: 16 uur
- Contacturen: 24 uur¹⁷
- Praktijkervaring / vaardigheden: 50 uur
- Totaal: 90 uur.

Toetsing

De kennis wordt getoetst middels een schriftelijk examen en de vaardigheden middels een beoordeling door een erkende supervisor.

- Kennis: Het kenniscomponent wordt getoetst middels een schriftelijk examen over de basisliteratuur (en aanvullende literatuur) en hetgeen besproken is in de cursus / werkgroep.
- Vaardigheden: De toetsing van de vaardigheden bestaat uit de beoordeling van minimaal 25

¹⁶ Dit zijn zowel contacturen als zelfstudie.

¹⁷ Twee keer een tweedaagse basistraining.

zittingen praktijkervaring (van 45-60 minuten) bij meer dan 5 patiënten met psychotraumagerelateerde stoornissen door een erkende supervisor. Daarbij is de behandeling (middels videobeelden en casusbeschrijving) inzichtelijk gemaakt voor een door de VGCT erkende supervisor en door de supervisor afgetekend.¹⁸

Vereiste literatuur

Basisliteratuur:

- Keijsers G.P.J., A. van Minnen & C.A.L. Hoogduin (2001) *Protocollaire behandelingen voor volwassenen met een psychische stoornis*.

Verdiepingsliteratuur:

- Vermetten, E., R. Kleber en O. van der Hart (2012) *Handboek Posttraumatische Stress Stoornissen*, Utrecht: De Tijdstroom.
- Lange, A. (2007) Het verwerken van trauma's door gestructureerd schrijven en imaginaire exposure. In: P. Aarts & W. Visser (red.), *Trauma, diagnostiek en behandeling* (pp 273-292), Houten: Bohn Stafleu van Loghum.
- Stöfvel, M. en T. Mooren (2010) *Complex trauma: diagnostiek en behandeling*, Houten: Bohn Stafleu en van Loghum.
- Mooren, T., & Schoorl, M. (2009) *Beter beginnen, een psycho-educatief programma voor vluchtelingen en asielzoekers*. Houten: Bohn, Stafleu van Loghum/ Utrecht: Cogis
- Bout, J. van den, Boelen, P. & Arntz, A. (2007) Cognitieve therapie bij complexe traumagerelateerde problematiek. In: P. Aarts & W. Visser (red.). *Trauma, diagnostiek en behandeling* (pp 213-230), Houten: Bohn Stafleu van Loghum.

Eis

De opleider maakt gebruik van (een selectie uit) de basisliteratuur, maar kan hier beargumenteerd van afwijken. Afwijking is mogelijk na goedkeuring van de accreditatiecommissie. Aanvullende op de basisliteratuur doet de NtVP middels de verdiepingsliteratuur een suggestie voor aanvullende lectuur. De verdiepingsliteratuur hoeft niet te worden behandeld en de opleider hoeft niet aan te geven als hier geen gebruik van wordt gemaakt.

Bekwaamheid docent

- Context: De bekwaamheidseisen zijn opgesplitst naar kennis en vaardigheden. Het opleidingsinstituut is vrij om kennis en vaardigheden door dezelfde persoon te laten onderwijzen of verschillende personen. De toetsing van de bekwaamheid zal plaatsvinden middels de beoordeling van ingezonden cv's van docent(en) (zie: eis "bekwaamheid docent").
- Kennis: De docent beschikt minimaal over de volgende bekwaamheden:
  - Aantoonbare theoretische kennis bezitten m.b.t. de te onderwijzen technieken/vaardigheden.
  - Minimaal 2 jaar aantoonbare didactische ervaring.
- Vaardigheden: De supervisor die de kandidaat psychotraumatheapeuten beoordeelt, beschikt over de volgende bekwaamheden:
  - Ruime beheersing van de vereiste competenties, zoals beschreven in het competentieprofiel psychotraumatheapeuten.¹⁹
  - Minimaal 5 jaar aantoonbare ervaring op het gebied van behandeling.

¹⁸ Aangezien deze vaak gekoppeld zijn aan beroepsverenigingen voor specifieke behandeltechnieken, is het waarschijnlijk dat het vaardighedencomponent van de onderwijsmodules door, of in ieder geval in samenwerking met, de beroepsverenigingen worden verzorgd.

¹⁹ Zie: Eindrapport Certificering Psychotraumatheapeut, 2011.

Module 5: Stabilisatie (voorbereiding op traumabehandeling)

Traumaverwerking is zinvol indien verwacht kan worden dat het zelfgenezend vermogen van de patiënt voldoende groot is om het trauma te helen. Er wordt vaak gesuggereerd dat een deel van de patiënten met een complexe vorm van traumatisering nog niet toe is aan verwerking. Voor hen zou gelden dat voorbarige confrontatie met de traumatische herinnering(en) – d.w.z. op een moment dat de patiënt (nog) niet de vaardigheden bezit om herinneringen aan het trauma aan te kunnen - een verdere ontregeling kan induceren. De term 'stabilisatie' staat in dit verband voor de voorbereiding op de confrontatie met de traumatische herinnering. De aanname is dat zolang zich nieuwe problemen blijven aandienen en de patiënt nog nieuwe 'wonden' oploopt, er onvoldoende ruimte voor verwerking is. In de voorbereiding op de confrontatie leren patiënten onder andere vaardigheden aan om niet door emoties, beelden en cognities overspoeld of ontregeld te raken, en optimaal te profiteren van de traumabehandeling.

Daarnaast worden stabilisatie technieken (bijvoorbeeld het leren van omgaan met externe stressoren) gebruikt om het effect van een therapeutische behandeling te ondersteunen, of om symptomen te verminderen als behandeling onvoldoende effect heeft.

Het gebruik van stabilisatie is op dit moment onderwerp van discussie.

Kennis:

Na afronding van de module heeft de kandidaat:

- Kennis van de recente ontwikkelingen en onderzoek met betrekking tot het nut en de noodzaak van stabilisatie en is in staat in te schatten in welke mate een bepaalde vorm van stabilisatie nodig of gewenst is.
- Kennis van valkuilen bij het toepassen van stabilisatie. Kennis van verschillende stabilisatie technieken en de mogelijke bruikbaarheid (wat is wanneer adequaat).

Literatuur:

Basisliteratuur:

- Dorrepaal, E., Thomaes, K. & Draaijer, N. (2008). *Vroeger en verder, stabilisatiecursus na misbruik of mishandeling*, Amsterdam: Harcourt Assessment B.V.
- Spierings, J. De drie testen. In E. Ten Broeke, A. de Jongh en H. Oppenheim (2008; 3^e herziene druk 2012). *Praktijkboek EMDR: Casusconceptualisatie en specifieke patiëntengroepen*. Pearson Assessment and Information B.V.: Amsterdam.
- Stöfvel, M. & Mooren, T (2011). *Complex trauma. Diagnostiek en behandeling*. Houten: Bohn Stafleu van Loghum.

Verdiepingsliteratuur:

- Priebe K, Steil R, Kleindienst N, Dyer AS, Krüger A, Bohus M. *Psychological treatment of posttraumatic stress disorder after sexual abuse: an overview*. *Psychother Psychosom Med Psychol*. 2012
- Wolfson BA, Zlotnick C. *Affect management in group therapy for women with posttraumatic stress disorder and histories of childhood sexual abuse*. *J Clin Psychol*. 2001 Feb;57(2):169-81.
- Baars EW, van der Hart O, Nijenhuis ER, Chu JA, Glas G, Draaijer N. *Predicting stabilizing treatment outcomes for complex posttraumatic stress disorder and dissociative identity disorder: an expertise-based prognostic model*. *J Trauma Dissociation*. 2011;12(1):67-87.
- Neuner F, Kurreck S, Ruf M, Odenwald M, Elbert T, Schauer M. *Can asylum-seekers with posttraumatic stress disorder be successfully treated? A randomized controlled pilot study*. *Cogn Behav Ther*. 2010;39(2):81-91.
- Dorrepaal E, Thomaes K, Smit JH, van Balkom AJ, van Dyck R, Veltman DJ, Draaijer N. *Stabilizing group treatment for Complex Posttraumatic Stress Disorder related to childhood abuse based on psycho-education and cognitive behavioral therapy: a pilot study*. *Child Abuse Negl*. 2010 Apr;34(4):284-8.
- Landes SJ, Garovoy ND, Burkman KM. *Treating complex trauma among veterans: three stage-based treatment models*. *J Clin Psychol*. 2013 May;69(5):523-33.
- Cloitre M, Stovall-McClough KC, Nooner K, Zorbas P, Cherry S, Jackson CL, Gan W, Petkova E. *Treatment for PTSD related to childhood abuse: a randomized controlled trial*. *Am J Psychiatry*. 2010 Aug;167(8):915-24.

Vaardigheden:

Na afronding van de module is de kandidaat in staat om:

- In staat om in te schatten of, en in welke mate een bepaalde vorm van stabilisatie, cq. voorbereiding nodig is en wanneer gestart kan worden met een op verwerking gerichte behandeling.
- In staat om te gaan met eventuele eigen angst en vermijdingsgedrag voor de reacties of ontregeling van de patiënt als gevolg van de confrontatie van de patiënt met diens traumatische herinneringen.
- iemand die een traumatische ervaring heeft meegemaakt te helpen om stressoren uit de omgeving te verminderen, zo nodig in samenwerking met bijvoorbeeld maatschappelijk werk.
- is in staat iemand met symptomen behorende bij een complexe vorm van traumatisering de nodige technieken aan te reiken en hem te leren daarvan gebruik te maken indien dit nodig is.

Meer in het bijzonder is de kandidaat psychotraumatheapeut in staat:

- psycho-educatie over emoties en hun functie te geven
- strategieën voor zelfcontrole en affectregulatie (o.a. een 'veilige plek') aan te leren en daarvan gebruik te maken
- angsthantering door middel van ontspanning en afleiding (werkgeheugenbelasting) aan te leren en daarvan gebruik te maken
- patiënten *Mindfulness*-technieken aan te leren
- technieken t.a.v. agressie management toe te passen
- Is in staat om chronische PTSS patiënten bij wie onvoldoende behandelingsresultaat is behaald (lees 'uitbehandeld zijn') stabilisatie technieken/vaardigheden aan te leren gericht op het verbeteren van de kwaliteit van leven.

Eindtermen van de module		
Onderwerp	Duur	Opmerkingen
Kennis hedendaagse standpunten en wetenschappelijk onderzoek naar stabilisatie	8 uur	50% contacturen, waarin ook aandacht voor de praktijk van stabilisatie en (tegen)overdracht. Aan de hand van cases worden de afweging ten aanzien van het wel of niet gebruik van copingvaardigheden en technieken die gebruikt kunnen worden voor de voorbereiding op een traumabehandeling toegelicht.
Psycho-educatie	2 uur	Wanneer, welke info,
Kennis en vaardigheden m.b.t. - omgaan en reguleren omgevingsstress - strategieën voor zelfcontrole en affectregulatie	16 uur	Max 4 uur zelfstudie 12 uur oefenen en inbreng behandeling.
Specifieke kennis over overdracht en tegen-overdracht bij trauma cliënten	8 uur	Max 4 uur zelfstudie. 4 uur oefening en inbreng vanuit behandeling

Module 6: Verdieping naar keuze

De NtVP beschouwt ook de innovatie en ontwikkeling van het psychotrauma veld tot een van haar doelen. Daarom vraagt zij van kandidaten naast de verplichte modules (1 t/m 5) die met name de huidige erkende stand van zaken dekken, om zich te verdiepen in speciale of experimentele onderwerpen die psychotrauma betreffen of daarmee verbonden zijn.

Onderstaand worden een aantal verdiepingmogelijkheden genoemd. Wanneer de kandidaat psychotraumatheapeut één van deze verdiepingen (die door beroepsverenigingen worden aangeboden) succesvol heeft afgerond, is daarmee ook module 5 tot voltooid. Naast de genoemde verdiepingmogelijkheden, kunnen kandidaat psychotraumatheapeuten zelf voorstellen voor verdieping ter goedkeuring voorleggen aan de Accreditatiecommissie.

Thema: Opvang

Na afronding van is de kandidaat psychotraumatheapeut in staat om iemand die een potentieel traumatische ervaring heeft meegemaakt op adequate wijze op te vangen, te begeleiden en zo nodig door te verwijzen. De competenties worden uitgebreid beschreven in het competentieprofiel voor psychotrauma-opvangmedewerkers.

Literatuur

Verdiepingsliteratuur:

- Vermetten, E., R. Kleber en O. van der Hart (2012) Handboek Posttraumatische Stress Stoornissen, Utrecht: De Tijdstroom.
- Impact / Trimbos Instituut (2007) Richtlijn vroegtijdige interventies na rampen, terrorisme en andere schokkende gebeurtenissen.
- Impact (2010) Richtlijn psychosociale ondersteuning geüniformeerden.

Thema: Behandeling

Na afronding is de kandidaat psychotraumatheapeut in staat om, naast twee van de drie de behandelmethoden genoemd in module 3 en 4, minimaal één van de volgende evidence of practice based behandelingen uit te voeren:²⁰

- Brief Eclectic Psychotherapy for PTSD (BEPP). Literatuur: Gersons, B. laatste hand-out BEPP-behandeling.
- Een vorm van vaktherapie. Literatuur: Wertheim-Cahen, T (2007) De rol van vaktherapieën bij de behandeling van psychotrauma. In: P. Aarts & W. Visser (red). Trauma, diagnostiek en behandeling (pp 313-328), Houten: Bohn, Stafleu van Loghum.
- Narrative Exposure Therapy. Literatuur: Schauer, M, T. Elbert & F. Neuner (2005) Narrative Exposure Therapy (NET). A short term intervention for traumatic stress disorders after war, terror or torture, Gambridge/ Göttingen: Hogrefe & Hubers Publishers.
- Behandeling van complexe PTSS.
- Behandeling van trauma bij mensen met een verstandelijke beperking.

Thema: Ethiek en culturele diversiteit

Na afronding heeft de kandidaat psychotraumatheapeut aantoonbare verdiepte kennis (ten opzichte van de eisen in module 1) op het gebied van ethiek en culturele diversiteit bij (de diagnose en behandeling van) psychotrauma. Deze kennis wordt verkregen middels het met succes afronden van een door de NtVP erkende opleiding(smodule) rond deze thematiek.

Eindtermen module

Bij ieder van deze specialisaties worden de inhoudelijke eisen en eindtermen bepaald door de betreffende beroepsvereniging en/of door de NtVP erkende opleiding. De NtVP stelt enkel de algemene eis dat alleen die opleidingen in aanmerking komen voor erkenning door de NtVP waarbij de inspanning die gemoeid is met het voltooiën van de opleiding/cursus minimaal 16 uur bedraagt.

²⁰ In verband met innovatie kan het goed zijn om niet alleen *evidence based* therapieën te onderwijzen.

Herregistratie

Het certificaat psychotraumatherapeut heeft een geldigheid van 4 jaar. Om het certificaat te behouden is herregistratie nodig. Herregistratie is mogelijk door bewijs te overhandigen dat aan nascholingsactiviteiten is deelgenomen en een minimum aantal cliënten is gezien.

Herregistratie wordt relevant na feitelijke registratie als Psychotraumatherapeut. De module is in wezen een nascholingsmodule die bepaalt dat er per jaar een bepaald aantal punten moet worden behaald om in aanmerking te komen voor herregistratie.

Eindtermen module

- Nascholing: Per jaar moet de gecertificeerde psychotraumatherapeut minimaal 16 uur besteden aan nascholingsmogelijkheden die door de NtVP zijn geaccrediteerd (dit kunnen ook opleidingen, congressen, etc. zijn die tevens door andere beroepsverenigingen zijn geaccrediteerd).
- Ervaring: Gemiddeld dienen per jaar minimaal 50 zittingen praktijkervaring (van 45-60 minuten) te worden opgedaan bij meer dan 10 patiënten of diagnoses en indicatiestelling bij minimaal 20 patiënten met traumaklachten.

Bijlage I: Checklist

Aanvrager verklaart onderstaande te hebben aangeleverd:

Omschrijving document	Bijgevoegd
Bijlage 2: Checklist	☐
Bijlage 3: Bedrijfsgegevens	☐
Bijlage 4: Inschrijving handels- of beroepsregister	☐
Bijlage 5: Eigen verklaring	☐
Bijlage 6: Bewijs van registratie of certificering	☐
Bijlage 7: Format CV	☐
Bijlage 8: Format referenties	☐

Naam:	
Functie:	
Bedrijf:	
Handtekening:	
Plaats en datum:	

Bedrijfsgegevens (en combinatie)

Indien Aanvragers als combinatie wensen deel te nemen aan deze accreditatie, dan dienen alle betrokken ondernemingen deze bijlage in te vullen. In dit geval dient bij een toe te voegen punt 4 te worden vermeld wie met betrekking tot deze accreditatie als penvoerder voor de combinatie optreedt.

1. Gegevens van de onderneming

Handelsnaam	
Postbus	
Postcode/Plaats	
Straatnaam en huisnummer	
Telefoonnummer	
Faxnummer	
Website	

2. Gegevens van degene die de documenten ondertekent

Voornaam	
Achternaam	
Functie	

De bovengenoemde bestuurder van de onderneming dient met een uittreksel van de inschrijving in het beroeps-/het handelsregister aan te tonen dat hij de onderneming rechtsgeldig vertegenwoordigt.

3. Algemene gegevens van de onder 1 bedoelde onderneming

Soort bedrijf	
Werkzaam in de regio	
Werkzaam in deze branche sinds?	
Is het bedrijf onderdeel van een concern?	JA / NEE (s.v.p. doorhalen wat niet van toepassing is) Zo ja, vul de gegevens van de moederorganisatie in:
Naam	
Straat en huisnummer	
Postcode/Plaats	

4. Contactpersoon en vervangend contactpersoon accreditatie

<i>Contactpersoon</i>	
Naam	
Functie	
Telefoonnummer	
Faxnummer	
E-mailadres	

<i>Vervangend contactpersoon</i>	
Naam	
Functie	
Telefoonnummer	
Faxnummer	
E-mailadres	

5. Met betrekking tot (het vormen van) een combinatie

De onderneming heeft met betrekking tot deze opdracht	JA / NEE (s.v.p. doorhalen wat niet van toepassing is)
---	--

het voornemen een combinatie aan te gaan?	Zo ja, vul deze tabel verder in:
De naam van de voorgenomen combinatie is:	
De naam(namen) van de deelnemer(s) is(zijn):	
De vestigingsplaats(en) van de deelnemer(s) is(zijn):	
De volgende functionaris zal als enig aanspreekpunt (penvoerder) namens de combinatie optreden:	
Naam:	
Functie:	
Van de onderneming:	

Inschrijving handels- of beroepsregister

Aanvrager dient een bewijs van aanmelding niet ouder dan zes maanden (gerekend vanaf de dag van sluiting en opening) in het handelsregister of beroepsregister van het land van vestiging van aanvrager te overleggen.

Eigen verklaring

Aanvrager dient onderstaande verklaring volledig in te vullen en rechtsgeldig te ondertekenen, op basis waarvan kan worden vastgesteld dat gronden niet op de aanvrager van toepassing zijn.

Aanvrager verklaart dat niet één van de onderstaande omstandigheden ten aanzien van Aanvrager van toepassing is:

- a) dat hij onherroepelijk veroordeeld is op grond van artikel 140, 177, 177a, 178, 225, 226, 227, 227a, 227b of 323a, 328ter, tweede lid, 416, 417, 417bis, 420bis, 420ter of 420quater van het Wetboek van Strafrecht;
- b) die in staat van faillissement of van liquidatie verkeert, wiens werkzaamheden zijn gestaakt, jegens wie een surseance van betaling of een akkoord geldt of die in een andere vergelijkbare toestand verkeert als gevolg van een soortgelijke procedure die voorkomt in de op hem van toepassing zijnde wet- of regelgeving van een lidstaat van de Europese Unie;
- c) wiens faillissement of liquidatie is aangevraagd of tegen wie een procedure van surseance van betaling of akkoord dan wel een andere soortgelijke procedure die voorkomt in de op hem van toepassing zijnde wet- of regelgeving van een lidstaat van de Europese Unie, aanhangig is gemaakt;
- d) jegens wie een rechterlijke uitspraak met kracht van gewijsde volgens de op hem van toepassing zijnde wet- of regelgeving van een lidstaat van de Europese Unie is gedaan, waarbij een delict is vastgesteld dat in strijd is met zijn beroepsgedragsregels;
- e) die in de uitoefening van zijn beroep een ernstige fout heeft begaan, vastgesteld op een grond die het NtVP aannemelijk kan maken;
- f) die niet aan zijn verplichtingen heeft voldaan ten aanzien van de betaling van de sociale zekerheidsbijdragen overeenkomstig de wettelijke bepalingen van het land waar hij is gevestigd of van Nederland;
- g) die niet aan zijn verplichtingen heeft voldaan ten aanzien van de betaling van zijn belastingen overeenkomstig de wettelijke bepalingen van het land waar hij is gevestigd of van Nederland;
- h) die zich in ernstige mate schuldig heeft gemaakt aan valse verklaringen bij het verstrekken van de inlichtingen die ingevolge de artikelen 45 tot en met 53 van het BAO kunnen worden verlangd, of die inlichtingen niet heeft verstrekt.

Aanvrager verklaart, dat hij deze verklaring naar waarheid heeft ondertekend.

Naam:	
Functie:	
Bedrijf:	
Handtekening:	
Plaats en datum:	

Bewijs van registratie of certificering opleidingsinstituut

Het opleidingsinstituut als geheel waarborgt zijn eigen kwaliteit. Verwacht wordt dat het opleidingsinstituut²¹ in het bezit is van minimaal één van de volgende erkenning, registraties of certificeringen:

- CEDEO erkenning;
- VETRON erkenning/lidmaatschap;
- Opname in het CRKBO-register;
- ISO 9001 certificering;
- NEN certificering.

Van een opleidingsinstituut dat niet in het bezit is van een dergelijk keurmerk of certificering, wordt verwacht dat het instituut middels documentatie (bijvoorbeeld een kwaliteitshandboek) kan aantonen dat de kwaliteit wordt gewaarborgd. Het bewijs van registratie of certificering of de andere documentatie aan de hand waarvan duidelijk wordt dat de kwaliteit wordt geborgd, dient als bijlage 6 te worden bijgevoegd.

---

²¹ De eis heeft expliciet betrekking op het opleidingsinstituut en niet op (freelance) docenten of trainers die worden ingehuurd door het opleidingsinstituut.

Format CV

Persoonlijke gegevens	
Naam	
Geboortedatum	

Curriculum Vitae	
Voorgestelde functie in het kader van dit Beschrijvend Document	<Beschrijving voorgestelde functie en in welke module>
Opleiding	<Opgave afgeronde opleidingen en jaar waarin diploma is behaald>
Cursussen	<Opgave afgeronde cursussen en jaar waarin diploma/ certificaat is behaald>
Relevante werkervaring	<Beschrijving taak, werkzaamheden en betrokkenheid die liggen op het gebied van deze accreditatie met vermelding van de functie die u uitoefende>
Relevante extra informatie	<Opgave van overige informatie welke u nuttig acht voor deze accreditatie, zoals overige werkervaring, publicaties e.d>

Format referentie

De technische bekwaamheid van de Aanvrager zal mede worden beoordeeld aan de hand van referentieprojecten. De Aanvrager dient daartoe opgave te doen van twee vergelijkbare projecten waar ervaring met het geven van soortgelijke opleidingen wordt aangetoond, gedurende de afgelopen drie jaren: d.w.z. in de periode tussen januari 2010 en december 2013.

De Aanvrager dient drie referenties te overhandigen. Bij elke afzonderlijke referentie wordt beoordeeld of en hoeverre hieruit ervaring blijkt met betrekking tot soortgelijke opdrachten die qua aard, omvang en complexiteit vergelijkbaar zijn aan de in dit accreditatiereglement beschreven dienstverlening. Specifiek zal gelet worden op:

- referentieproject(en) met vergelijkbare didactische methode;
- referentieproject(en) betrekking hebbend op een opleiding voor deze doelgroep (gz-psycholoog, psychotherapeut, klinisch psycholoog of psychiater);
- referentieproject(en) die betrekking hebben op psychotrauma;
- referentieproject(en) met vergelijkbare omvang (aantal contacturen en zelfstudie).

Gebruik onderstaand format telkens eenmaal voor het indienen van uw referenties; in totaal dus drie (3) keer. NtVP is gemachtigd deze referenties te raadplegen zonder tussenkomst van Potentiële Aanvrager.

Referentieproject [naam project]		
Per referentie dient u één formulier in te vullen		
1.	Adresgegevens	
	Naam opdrachtgevende instantie of bedrijf	
	Adres	
	Postcode/Plaats	
	Contactpersoon	
	Functie	
	Telefoonnummer	
	E-mail	
2.	Algemene informatie	
	Startdatum	
	Einddatum	
3.	Omschrijving project	
	Titel	
	Omschrijving	Aanvrager dient hier een beschrijving te geven waaruit blijkt dat de referentieopdracht lijkt op de gevraagde dienstverlening zoals aangegeven in hoofdstuk 4 van het accreditatiereglement. Antwoord Aanvrager (Max 500 woorden)

Bijlage II: schema opdeling modules in blokken

Blok 1: inleiding psychotrauma.

Doel van dit blok is om psychotraumatherapeuten een algemene fundering te geven in het domein psychotrauma. Minimumeisen:

Onderwijs/competentie deel	tijdsbeslag		
<p>Thema: Prevalentie en oorzaken Na afronding van de module heeft de kandidaat psychotraumatherapeut:</p> <p>aantoonbare kennis omtrent de mate waarin psychotrauma voorkomt;</p> <p>aantoonbare kennis van de belangrijkste oorzaken/risicofactoren van psychotrauma;</p> <p>aantoonbare kennis van de mogelijke interventies direct na schokkende gebeurtenissen;</p> <p>aantoonbare kennis van kenmerken van uiteenlopende traumatische ervaringen (bijv. inter-persoonlijk geweld versus natuurramp, enkelvoudig versus meervoudige traumatisering);</p> <p>aantoonbare kennis van de uitingsvormen en de mogelijke gevolgen van traumatische ervaringen;</p> <p>aantoonbare kennis van de invloed van cognitieve- en geheugenprocessen op en na schokkende ervaringen en de verstoring van het gevoel van veiligheid op de klachtpresentatie;</p> <p>aantoonbare kennis van de hoofdlijnen van de meest recente versie van de richtlijn <i>Vroegtijdige interventies na rampen, terrorisme en andere schokkende gebeurtenissen</i>.</p>	4 uur	Is sprake van kennisblok. Kan in de vorm van lezing. Gaat met name over de traumatische gebeurtenissen, reacties erna, Zou ook als zelfstudie kunnen (Toets)	
<p>Thema: Reikwijdte trauma Na afronding van de module heeft de kandidaat psychotraumatherapeut:</p> <p>aantoonbare kennis van de uitingsvormen/karakteristieken van diverse vormen van trauma. In ieder geval: chronische PTSS, type 1 en type 2 PTSS, vroegkinderlijke traumatisering, oorlogstrauma, seksueel trauma.</p>	4 uur	Liefst in de vorm van interactief college	
<p>Thema: Historische perspectief en hedendaagse ontwikkelingen Na afronding van de module heeft de kandidaat psychotraumatherapeut:</p>	6 uur	Gezien de discussie thema's bij voorkeur minimaal deels in	

<p>aantoonbare kennis van ontwikkelingen in de diagnostiek tot nu toe (DSM V), inclusief de achterliggende denkwijze en belangrijkste discussies/controverses;</p> <p>aantoonbare kennis van ontwikkelingen in behandeling tot nu toe, in ieder geval een introductie van de evidence based behandelmethoden (gebaseerd op de huidige richtlijnen evidence-based medicine (EBM) en andere veelgebruikte behandelmethoden, inclusief de achterliggende denkwijze en belangrijkste discussies/controverses;</p> <p>aantoonbare kennis van hedendaagse ontwikkelingen en de wetenschappelijke stand van zaken op het gebied van psychotrauma, en in ieder geval van het biologisch aspect van psychotrauma.</p>		<p>contacturen. Nadruk op kennis hedendaagse ontwikkelingen</p>	
<p>Thema: Ethische en morele dilemma's Na afronding van de module heeft de kandidaat psychotraumatheapeut:</p> <p>aantoonbare kennis van morele en ethische dilemma's in de gezondheidszorg (zoals illegaliteit bij asielzoekers, sociale marginalisatie van traumaslachtoffers (b.v. veteranen, vluchtelingen), spanningsveld tussen autonomie versus beschermwaardigheid, etc.) en is in staat om zowel in het diagnostische- als het behandelproces op een vakkundige manier met deze dilemma's om te gaan;</p> <p>aantoonbare kennis omtrent de invloed van cognitieve- en geheugenprocessen op de beleving van traumatische ervaringen en het gevoel van veiligheid en op de klachtpresentatie (bijvoorbeeld dissociatieve klachten, <i>false memory</i>) en is in staat om hier zowel in het diagnostisch proces als in de behandeling op een vakkundige manier mee om te gaan;</p> <p>aantoonbare kennis van relevante juridische thema's met betrekking tot cognitieve- en geheugenprocessen.</p>	5 uur.	Gezien ook hier dilemma's 50% in contact uren	
<p>Thema: Culturele diversiteit Na afronding van de module heeft de kandidaat psychotraumatheapeut:</p> <p>aantoonbare kennis van de etnische</p>	5 uur	Gezien thema min 50% in contact uren. Cultuur is voor verschillende groepen getraumatiseerden een belangrijk onderwerp	

<p>diversiteit van patiëntenpopulaties in Nederland;</p> <p>aantoonbare kennis van cultuurspecifieke fenomenen, bijvoorbeeld met betrekking tot formulering hulpvraag, omgaan met klachten, beeld hulpverlener/therapeut en sociale ondersteuning.</p>			

Gezien de beperkte duur van de blokken is mijn voorstel deze niet nog verder in delen op te splitsen.

Onderwijsblok 2: Diagnostiek en indicatiestelling:

Onderwerp	duur	opmerkingen	
kenmerken van posttraumatische klachten in het algemeen en PTSS in het bijzonder.	2 uur		
de comorbiditeit van PTSS zoals depressie, overige angststoornissen, dissociatieve stoornissen, verslaving, lichamelijk onverklaarde klachten, persoonlijkheidsstoornissen en de interactie met lichamelijke stoornissen.	2 uur	50% contact	
mogelijke samenhang van posttraumatische klachten met andere problematiek op as-I en/ of as-II en de rol van culturele, sociale, leeftijd- en genderaspecten (bijvoorbeeld prevalentie van PTSS-klachten in relatie tot veel voorkomende klachten op as I, relatie psychotraumaklachten en persoonlijkheidsproblematiek).	2 uur	50% contact	
de bestaande psychologische en farmacologische <i>evidence-</i> en <i>clinical based</i> richtlijnen voor het behandelen van PTSS.	2	Welke richtlijnen zijn dat	
aantoonbare kennis van de werkwijze, verwachte effectiviteit en (contra-) indicatiecriteria van tenminste twee <i>evidence based</i> therapeutische invalshoeken (zoals beschreven in de meest recente versie van de Multidisciplinaire richtlijn Angststoornissen) om te komen tot indicatiestelling.	3 uur	50% contact	
in staat om een klinisch interview (bijvoorbeeld de CAPS/KIP) en geschikte en gevalideerde vragenlijsten (bijvoorbeeld een PTSS klachtenschaal), die nodig zijn voor een betrouwbare diagnostiek van PTSS en daaraan gerelateerde psychotraumaklachten af te nemen en te interpreteren	4 uur	50% contact uren Inclusief afname en score onder supervisie	
Uitvoeren trauma diagnostiek onder supervisie	10 uur	Meting via supervisie verslag/video	
Uitvoeren indicatiestelling onder supervisie	10 uur	Meting via supervisie verslag/video	

Module 3 Behandeling EMDR:

Aangezien we hier uitgaan van de vervolgopleiding EMDR, hoeven we dit mijns inziens niet te splitsen. Delen die erkend zijn door de VEN worden ook door de NtVP als zodanig erkend

VEN kent het niveau toe of niet, NtVP volgt dat oordeel.

Module 4 Behandeling Traumagerichte cognitieve gedragstherapie.

Onderwerp	Duur	opmerkingen	
Kennis van behandeling van psychotrauma met cognitieve gedragstherapie (o.a.) indicatiestelling,	8 uur	50% contact uren	
Kennis van en toe kunnen passen van exposure technieken: Theorie en oefenen technieken	32 uur	50% contact uren	
Onder supervisie toepassen van behandeling psychotrauma cliënten, met name exposure technieken	50 uur	Beoordeling door supervisor middels verslagen of video	

Module 5 Stabilisatie.

Onderwerp	Duur	Opmerkingen	
Kennis hedendaagse standpunten en research over stabilisatie	8 uur	50% contacturen, waarin ook aandacht voor de praktijk van stabilisatie en (tegen)overdracht	
Geven van psycho-educatie	2 uur		
Kennis en vaardigheden mbt. - omgaan en reguleren omgevingsstress - strategieën voor zelfcontrole en affectregulatie	16 uur	Max 4 uur zelfstudie 12 oefenen en inbreng behandeling	
Specifieke kennis over overdracht en tegen-overdracht bij trauma cliënten	8 uur	Max 4 uur zelfstudie 4 uur oefening en inbreng vanuit behandeling	

Module 6: Uitbreidingsblokken:

Blokken worden voorgelegd aan de accreditatie commissie, die ze beziet op:

- relevantie voor de behandeling van psychotrauma cliënten
- niveau van de opleiding (leerstof, actualiteit, docenten)

Betreft een totaal van minimaal 16 uur.

Blokken die al geaccrediteerd kunnen worden:

Opleiding BEP

Opleiding NET

Opleidingen van RINO; bijv.: Stabilisatie cursus complexe PTSS RINO NH

Bijlage 3 Overgangsregeling

Overgangsregeling certificering Psychotraumatherapeut van de Nederlandstalige Vereniging voor Psychotrauma (NtVP). (Concept 12-7-2-13)

Aanleiding:

De NtVP is bezig een certificering voor Psychotraumatherapeuten in te voeren om de kwaliteit van diegenen die cliënten met psychotrauma behandelen te waarborgen. Hiervoor is een competentieprofiel opgesteld. Dit competentieprofiel is uitgewerkt in een opleidingsprogramma.

In het veld werken op dit moment veel behandelaren met psychotraumacliënten. Vaak hebben zij zich de afgelopen jaren met het denken over psychotrauma mee ontwikkeld en een breed palet aan opleidingen en ervaringen verworven. Velen van hen voldoen wat competenties betreft aan hetgeen van een psychotraumatherapeut gevraagd mag worden, zonder dat zij daarvoor de, in het verleden ook niet beschikbare, opleidingen hebben gevolgd.

Aangezien het doel van de certificering is om competente psychotraumatherapeuten met voldoende kennis, breedte en ervaring van een keurmerk te voorzien, willen we deze groep niet buitensluiten. Vandaar deze overgangsregeling. Let wel: het voldoen aan de in het competentieprofiel psychotraumatherapeut gestelde eisen blijven de uitgangspunten.

Voor wie?

De overgangsregeling is ontworpen voor BIG-geregistreerde therapeuten uit de beroepsgroepen psychiater, gz psycholoog en/of psychotherapeut die binnen een jaar na het ingaan van de certificeringsregeling het certificaat Psychotraumatherapeut aanvragen.

Om voor de overgangsregeling in aanmerking te komen dient men op het moment van aanvraag de 5 jaar voorafgaande aan de aanvraag aantoonbaar minimaal 3 jaar als behandelaar gemiddeld minimaal 5 uur per week cliënten met psychotrauma of daaraan gelieerde klachten te hebben behandeld. In die 3 jaren moet men ook conform de BIG-registratie minimaal 16 uur als behandelaar werkzaam zijn geweest.

Om het certificaat te verkrijgen geldt daarnaast dat men:

- aantoonbare werkzaamheden m.b.t. diagnostiek, indicatiestelling en behandeling van getraumatiseerde cliënten. .
- in hun behandelpraktijk of door middel van deelname aan opleidingen, supervisie, deelname aan stafbesprekingen e.d. een brede kennis van psychotrauma, oorzaken, context en gelieerde klachten moet hebben opgebouwd.
- minimaal opgeleid is in 2 evidence based behandelwijzen waarvan minimaal een in de richtlijn angststoornissen genoemde voorkeurs behandelwijze.
- de afgelopen 5 jaar gemiddeld minimaal 16 uur per jaar na of bijscholing met betrekking tot psychotrauma heeft genoten. Deze bij of nascholing mag niet binnen slechts een- één-methode of specialistisch kennisgebied hebben gelegen, maar moet de therapeut een brede en actuele achtergrond voor de behandeling van psychotrauma bieden

Bovenstaande eisen worden hieronder verder uitgewerkt.

Of een kandidaat voldoet aan de gestelde eisen voor psychotrauma-therapeut wordt beoordeeld door de certificeringcommissie van de NtVP. Deze kan aangeven dat de kandidaat voor het verkrijgen van het certificaat aanvullende opleiding of ervaring op moet doen. Men moet voldoen aan alle eisen gesteld in de overgangsregeling op de datum dat deze afloopt. Indien dit niet het geval is valt men in de gewone regeling.

De certificeringscommissie kan ook in gevallen waarin deze regeling niet voorziet, met strikte in acht neming van de geest waarin de overgangsregeling is opgezet, beargumenteerd van deze regeling afwijken. Kern van de toets is of iemand voldoet aan het competentieprofiel Psychotraumatheapeut.

Duur overgangsregeling: De duur van de overgangsregeling wordt bepaald op 3 jaar. Ingangsdatum is 1 december 2013

De overgangsregeling vervalt op 1 december 16. Dat betekent dat degenen die daarvan gebruik willen maken op dat moment ook moeten voldoen aan alle in de overgangsregeling gestelde eisen. Dit is inclusief alle door de certificeringscommissie gestelde aanvullingen.

Hoe meten we de bestaande competenties?

Het meten van bestaande competenties is een lastig punt, omdat de gevolgde routes, opleidingen en ervaringen tussen personen sterk kan variëren. Competenties zullen dan ook minder precies gemeten kunnen worden dan door middel van de voorgeschreven opleidingsroute.

Indicatoren die bruikbaar zijn:

- werkervaring
- gevolgde opleidingen bij bijvoorbeeld therapieverenigingen
- gevolgde cursussen bij erkende opleidingsinstituten
- gevolgde supervisies
- congresbezoeken/seminars/workshops
- gegeven onderwijs/supervisie
- publicaties

We zullen hieronder de beoordelingssystematiek verder uitwerken. Verder is het belangrijk dat kennis en ervaring recent zijn verworven en/of toegepast. Daarom laten we in principe zaken ouder dan 5 jaar buiten beschouwing. Dat geldt niet voor de kernopleidingen zoals de therapie opleidingen. Hiervan zien we graag het bewijs dat deze zijn afgerond. Kern blijft echter, dat hier de afgelopen tijd nog actief mee is gewerkt.

Systematiek:

In het competentie profiel zijn de competenties op detail niveau benoemd.

Het zal in de praktijk onmogelijk zijn om in het kader van de overgangsregeling competenties op dat detail niveau te toetsen. Zaken die in het competentie profiel zijn omschreven worden in het programma van cursussen congressen ed. vaak niet expliciet benoemd.

Daarom worden de competenties gebundeld tot een aantal hoofdcategorieën die worden getoetst. Hierbij dienen de blokken uit de accreditatie nota als uitgangspunt.

1) Achtergrond kennis van trauma:

(Prevalentie oorzaken, reikwijdte trauma, historisch perspectief, culturele diversiteit, ethische en morele dilemma's; blok 1 opleidingsprogramma).

De kandidaat mag geacht worden voldoende kennis van deze onderwerpen te hebben, als

- hij(zij) heeft achtergrond kennis over psychotrauma verworven door: - * deelname aan interne of externe scholing of deskundigheidsbevordering of cursussen over traumavormen, prevalentie etc.

* deelname aan congressen ed. over psychotrauma en/of daaraan gerelateerde gebieden.

Dit moet blijken uit een overzicht van cursussen/congressen e.d. en een presentieverklaring of bewijzen van deelname of een verklaring van de cursuscoördinator of leidinggevende.

of

- hij/zij voldoet aan de eis dat hij (zij) de afgelopen 5 jaren meer dan 3 jaar werkzaam is in een organisatie of eigen praktijk waar regelmatig trauma cliënten worden behandeld,

- * met verschillende culturele achtergronden.

* vanuit verschillende leeftijdsgroepen

* ten gevolge van verschillende traumatische ervaringen

het moet aannemelijk worden gemaakt door een werkgeversverklaring of supervisieverklaring dat de kandidaat ook intensief met deze groep in aanraking is gekomen.

ofwel

- hij (zij) onderwijsactiviteiten heeft verzorgd in tenminste 2 van deze onderwerpen bij een erkende onderwijsinstelling (bijv. RINO), gespecialiseerd trauma-instituut, therapievereniging of op congressen.

of

- Hij (zij) de afgelopen 5 jaar meer dan 100 uur supervisie²² heeft gegeven aan therapeuten werkzaam met voornoemde doelgroepen

Dit moet blijken uit een verklaring van de werkgever, onderwijsinstelling of therapeutische vereniging.

Indien delen genoemd in het competentie profiel (opleidingsmodule 1) ontbreken, kunnen door de certificeringcommissie aanvullende eisen worden gevraagd gesteld.

-Hij (zij) door middel van publicaties heeft aangetoond bepaalde competenties te bezitten; als men deze heeft kan dit –ter beoordeling van de commissie— (gedeeltelijk) compenseren voor de hierboven genoemde criteria.

2) Diagnostiek en indicatie stelling:

De kandidaten beschikken over algemene diagnostiekkennis en ervaring door:

- het voldaan hebben aan de diagnostiek eisen in hun basis beroepsopleiding (psychiater, gz-psycholoog Klinisch Psycholoog of psychotherapeut.

- hebben voldaan aan de werkervaringseis zoals hierboven geformuleerd. (3jr in afgelopen 5 jr.)

Voor kandidaten die werken in een eigen of kleine praktijk wordt ervan uitgegaan dat men diagnostiek en indicatiestelling ook verricht als men trauma cliënten behandelt.

Wel moet uit de profilering van de praktijk en supervisie verklaringen of verslagen blijken dat men bij diagnostiek en indicatiestelling van getraumatiseerden betrokken is.

Voor kandidaten die werken in een grote organisatie moet worden aangetoond dat men bij het proces van diagnostiek en indicatiestelling betrokken is via:

---

²² Als supervisoren worden erkend diegenen die gemachtigd zijn supervisie te geven op het te superviseren gebied op basis van een erkenning door ofwel een therapie vereniging (VEN, VGCT), ofwel het supervisor zijn van een BIG opleiding ofwel als supervisor zijn ingeschreven in het NVP register.

- een verklaring van der werkgever (plaats tewerkstelling binnen de organisatie, deelname aan bijv. indicatie-overleg)
- supervisie- of intervisieverklaring

Voor beide groepen geldt tevens:

- het hebben gevolgd van blokken over diagnostiek en indicatiestelling specifiek gericht op psychotraumacliënten. Dit moet blijken uit het programma van de opleidingen of de behaalde certificaten.

Of in plaats van deze laatste eis:

- Het de afgelopen 5 jaar minimaal 100 uur onderwijs (post-master) en/of supervisie op dit terrein blijkend hebben gegeven uit een verklaring van het onderwijs instituut of de werkgever

3) Stabilisatie.

Aangezien dit onderdeel momenteel sterk in discussie is moeten kandidaten:

- bekend zijn met de actuele denkwijzen over stabilisatie, blijkend uit een cursus, opleiding doceren of recente publicatie op het terrein van stabilisatie niet ouder dan 2012.

Dit moet blijken uit een cursuscertificaat, bewijs van deelneming en/of verklaring van cursusleiding, resp. het beschikbaar hebben van de publicatie.

En aantoonbaar staat zijn tot:

- het kunnen inschatten van de wenselijkheid van het toepassen en de duur van op stabilisatie gerichte interventies.
- het beheersen van technieken die hiervoor benodigd zijn zoals:
  - het geven van psycho-educatie
  - Het toe kunnen passen van strategieën voor zelfcontrole en angstregulatie
  - Het toe kunnen passen van angsthantering d.m.v. ontspanning of afleiding
  - Het toe kunnen passen van mindfulness technieken
  - Het toe kunnen passen van technieken t.a.v. agressie management

Daarnaast moet men bekende zijn met de overdracht en tegenoverdrachtsverschijnselen die zich voordoen bij psychotrauma cliënten.

Dit moet blijken uit een werkgeversverklaring, supervisor verklaring of getuigschrift van een op deze technieken gericht opleiding of training, dan wel een combinatie hiervan.

4) Behandeling:

Voor dit onderdeel moet de kandidaat ten minste voldoen aan het:

hebben gevolgd van de beide in het profiel omschreven therapeutische opleidingen op het daar gedefinieerde niveau. (Dit zijn de Vervolg opleiding EMDR of de gedefinieerde opleidingsdelen CGT, voor de CGT gelden opleidingen in BEP of NET als traumagerichte exposure opleidingen).

En:

aan kunnen tonen met beide methoden voldoende werkervaring te hebben.

Bijvoorbeeld blijkend uit een verklaring van de werkgever of supervisie verklaring.

5) Extra verdieping:

Voor kandidaat psychotherapeuten die over opleidingspakketten beschikken gerelateerd aan psychotrauma (of daarmee verbonden gebieden) buiten de hierboven gedefinieerde route of zich op specifieke domeinen hebben verdiept (bij kind en trauma) wordt deze module als voldaan beschouwd.

Deze extra opleidingen moeten blijken uit een bewijs van deelname of verklaring van de docent of het opleidingsinstituut.